

REDACTIUNEA
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimt.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfild & Emeric Les-
ner., Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anson Oppalik.
In Budapesta la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII. Erzshébet-kórt).
PREȚUL INSERTIUNILOR: o se-
rie garmond pe o colomă 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicar: mai dese după tarifi
și învoială. — RECLAME pe
pagina 8-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în ne-care și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Térgul Inului Nr. 80. etajiu
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și insertiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 106.

Brașov, Miercuri 14 (27) Mai.

1903.

Guvernul Szell se clatină.

Etă că se implinesce luna, de când în puterea obstrucțiunii din dietă și a refuzului tenace al guvernului de a face pe voia opozițiunii și a retrage proiectele militare, — refuz dat de altmintrelea mai mult sub forța împrejurărilor, decât de bună voie — guvern și țără se află în starea așa numită de *ex-lex*.

Trece o și după alta, obstrucțiunea continuă, der nu s'arăta nici cel mai mic semn că guvernul Szell ar fi aflat un espedient, o modalitate orecare de a ieși din impas și de a îndrepta situațiunea, care, după însăși constatarea primului ministru, e „deopotrivă păgubitoare din punct de vedere material și național-maghiar“.

Pare că d-l Szell ar aștepta să oboșescă kossuthiștii și să vină ei înșiși să-i dăcă: hai să găsim un mijloc de împăcare. Recunoscem că în împrejurările date n'ai putut a ne face pe voie; mai recunoscem cu plăcere că totdeuna ai avut purtarea cea mai leală față cu aspirațiunile noastre fie ori și cât de avansate, cu alte cuvinte ai consimțit în tăcere cu noi; recunoscem că împreună cu președintele camerei Apponyi ne-ai ajutat să alarmăm totă „națiunea“ în contra proiectelor militare și că până eri alaltăeri n'ai întreprins nici un pas energic pentru a ne împiedeca printr'o acțiune de contra-manifestări în favorul atitudinii guvernului; vedem, că și ceea-ce a-i pus la cale acum cu câte-va comitate, indemnându-le să cêră dela cameră restabilirea funcționării regulate parlamentare, ai făcut'o mai mult numai ca să-ți speli urechia față cu curtea din Viena, să nu-ți pôtă dice, că ai fi fost tocmai nepăsător: toate acestea le vedem și le apretiam, de aceea suntem gata de a chibzui și com-

bina împreună prin ce apucătură și surprisă am puté să ieșim din impus, guvern și opoziție.

N'ar fi pentru prima oră, că s'ar încena o asemenea împăcare între majoritatea și minoritatea maghiară. Tocmai Coloman Szell, care a venit la putere pe basa unui astfel de pact cu partidele din opoziție, ar fi cel mai competent și chemat totodată a scôte o a doua edițiune a acelui pact.

Nu vom greși, credem, decât vom mai admite, că primul ministru, când s'a decis a lua asupra-și responsabilitatea pentru starea de *ex-lex* și a nu se retrage, s'a încreșut în norocul ce-l avuse până atunci ca mijlocitor și împăciuitoar între grupurile din dreapta și stanga camerei. A știut să-i câștige pe toți pentru formula sa relativă la pactul cu Austria, de ce se nu pôtă afla o formulă pentru a încheia măcar un armistițiu și în cestiunea armatei?

De astă-dată se pare însă, că primul ministru și-a greșit puțin calculul. Pôte să fie de vină mai mult cercurile curții și cele militare, decât dispoziția opozițiunii. Ori-cum ar fi, Kossuthiștii de-oamdată nu se gândesc la o aplanare a crizei. Ce așteptă, ei decât au pe cine-va la spatele lor și pe cine, nu scim, cel mult am puté numai bănuî.

Probabil vor sci mai multe cei cu „mâna lungă“ de la Viena. Cel puțin s'ar puté conchide la așa de ceva din interpelația, ce a răcut'o contele Ioan Eszterhazy, cunoscutul magnat hiperșovinist, care ca unul din amicii baronului Banffy stă în prepus la conaționalii săi, că vorbesce la inspirația „cercurilor aulice“ din Viena.

Numitul grof a cerut dela ministru-președinte fără de nici un în-

cunjur, în ședința de eri a camerei magnaților, să se lapede de politica sa pasivă și să încerce a înfrânge obstrucțiunea îndreptată în contra țării cu mijloce „violente der legare“.

Primul ministru Szell răspunde că, decât groful I. Eszterhazy îi va esplica cari mijloce violente sunt legale, el le va întrebuinta bucurôs, până atunbi însă va precede în sensul constituției și al legilor, pe câtă vreme se va bucura de încrederea coronei și a majorității.

Deși făcând o astfel de declarație a fost din nou lăudat de foile opozițiunii, aceste totuși nu se pot conteni de a-i spune d-ului Szell în față, că dăilele îi sunt numărate că va căde, ér sucesorul său va fi gata a guverna și după receta grofului Eszterhazy „cu mijloce violente însă legale“.

Așa de convinși sunt obstrucționiștii de acesta, încât se grăbesc de pe acuma a lua poziție împotriva viitorului guvern unguresc absolutist dăcând, că „în contra violenței este îndreptățită ori și ce violență!“

Declarațiunile Banului croat. Un redactor al diarului „Fremdenblatt“ a interviuat pe contele Khuen—Hedervary asupra evenimentelor din Croația și a situațiunii create de turburările ce dălnic se întâmplă. Banul a declarat, că scirile colportate prin diare despre condamnările la mörte și execuțiuni sunt neadeverate. De când s'a publicat statariul tribunalul însărcinat cu judecarea crimelor nu s'a întrunit nici odată, nici n'a adus vre-o sentință de condamnare. Este caracteristic dăce Khuen, că în contra inscripțiilor maghiare de la căile fierate numai femeile aranjază numărösele scandaluri. Bărbații sunt duși în America și politica o fac ađi în locul lor femeile. Banul reduce totă

mişcarea la agitațiunea măiestrită a cătorva ștreberî, agitațiune, care e de părere că va înceta, de orecce nu pôte fi vorba în cazul de față de un partid organizat, căci nu există în Croația partid, care să dăcă: „Noi căutăm ajutor în afară de Croația contra Ungariei și sperăm a-l și căpêta“. Banul a lăudat atitudinea ministrului președinte Koerber în cestiunea turburărilor și răspunsul, ce l'a dat interpelațiilor lui Bianchini și soți.

Armata comună.

Diarul „N. Fr. Pr.“, despre care se scie, că primesce inspirații de la ministerul de esterne, în ultimul său număr scie un remarcabil prim articol asupra pericolilor, ce ar amenința monarchia prin tendințele ce se manifestă în dieta Ungariei, de a stășia unitatea armatei. Estragem din acel articol următoarele:

Armata împărătescă și regescă să fie sfărîmată? Crescută în tradiția, că și-a vêrsat sângele pentru apărarea monarchiei, ea aude dălnic, că nu există monarchie și că fie-care invalid, care credea, că trebuie cu sacrificiul vieții să-și apere patria, a fost orbit de o eróre de drept public. Încă din bătrâni, patria pentru soldații noștri era o noțiune cumulativă, căreia îi lipsia singularul, der acest cumul se chiea altă-dată *monarchie*, ér acum i-se trage la îndoială și acest nume. Să ne trimitem așa der fiii noștri în luptă pentru ceva, care până în momentul de față este fără nume, și când acești fii își îndeplinesc cea mai grea și mai cruntă datorie, nu pot să spună nici măcar pentru ce au fost sacrificați. Au fost armate gloriöse, cari prin rêsboie nenorocite și-au perdit solul patriei, der ca în timp de pace să se sdrobescă noțiunea istorică a patriei, este fără esemplu în istorie. Acestă armată comună fără patrie comună, nici nu este sigură, că îi vor rămâné cel puțin semnele es-

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Actorii.

(Fine).

Același lucru îl spun și despre actori. Este foarte ușor să stingi entuziasmul aprins în inimile tinere, der cât de rar se nasce unul cu entuziasm! Ce încurajare pôte să fie pentru cei tineri, când o acțiță de valôrea Agathe Bârsescu este cu așa inimă ușoră scôsă din teatru?

La reamintiți-vê ce însufletire dăduse scenei Magda, Medea, Messalina, Hero, Eva și toate celelalte superbe figuri dramatice sub cari s'a înfățișat Bârsesca? A, der n'a ținut mult. Cum voiati să ție nult, când în trei luni Bârsesca a jucat la Severin la Dorohoi mai multe reprezentări, de cât sunt zile în trei luni? Cum voiati să ție entuziasmul, când Bârsesca înainte de a juca un rol în București, îl juca la Botoșani, séu la Tecuci, în condiții absolut inferiôre? Cum voiati să ție, când din brațele direcției Bârsesca trecea în brațele tuturor impresarilor de meserie și de ocazie?

A, da, s'a făcut tot ce s'a putut, ca să se useze acest frumos talent, pentru ca cât mai repede să pôtă fi scos din teatru, fără ca să se producă o revoltă în public.

S'a făcut rêu!

Și cred, că rêuul se pôte îndrepta, cred că se pôte găsi mijlocul, ca Bârsesca să jôce în teatrul nostru cu folos și moral și material pentru teatru.

Der pentru acesta trebuie să se fixeze repertoriul din vreme și să se studieze serios.

Der cum voiți să mêrgă un teatru, în care în timpul stagiunii — o nenorocită stagiune de patru luni — lipsese actorii principali, lipsesce însuși directorul de scenă?

Nu vedeți că actorii din teatru fac concurență teatrului? Care provincial viind în București are să dea fuga să vadă reprezentăriunile de la Teatrul Național, cu 5—6 lei stalul, când pe aceeași actori, în aceleași piese, îi vede cu 2 lei 50 bani, abonament pentru trei reprezentații, în orașul său?

D'apoi cu sistemul economiilor înăgurat la teatru și cu procedura admisă în distribuirea rolurilor, am puté merge și mai departe; nu numai pe Agatha Bâr-

sescu, der pe toți cei cari primesc de la 200 lei în sus, îi putem scôte din teatru și înlocui cu elevi de la Conservator. Ce, nu au jucat totă érna elevii de la Conservator?

Der nu este vorba aici de economii cu ori-ce preț, ci de teatru bun cu ori-ce preț! De teatru românesc bun!

Și nu putem să avem teatru bun, fără actori buni, fără ansamblu.

* * *

Ați vêđut pe Novelli. Fericit e publicul pe care dălnic îl desfată asemenea artiști. E grandios acest creator al teatrului modern, este un adevêrat geniu al dramaturgiei, el stă alături cu geniile creatôre ale literaturii dramatice.

Și decât m'a uimit prin jocul său, prin acea neasemuită putere de a da stările sufletesci ale personajului în care se încarnază, m'a procurat cea mai mare satisfacție, pe care puteam s'o am ca om de teatru, când am vêđut ce îngrijire dă el punerei în scenă și ansamblului.

Pentru prima oră vêđ un actor, care nu are nimic din cabotin, pentru prima oră vêđ într'un actor întruparea desăvârșită a artistului.

Piesa, piesa nu rolul, acesta se cere la teatru. Și cei mai mulți dintre protagoniști nu se ocupă, decât de rolul lor, nu au altă grijă, decât cum să desființeze întréga piesă, pentru-ca publicul să nu-l vadă decât pe el!

Cabotinelu disprețuesce piesa, el nu adoră decât monologul; dialogul și scenele de asamblu îl înfurie, de aceea si taie, desființeză, replicile celorlalți, decât are puterea și pôte s'o facă.

Acosta este cea mai mare nenorocire a teatrului, și de aceea organizatorii cuminți au pus în capul teatrelor ômenî de litere, nu actori.

Ômenii de litere să nu se supue actorilor, să aibă în vedere interesul superior al teatrului, al artei. Un actor, pôte să fie un escelent actor, admirabil interpret de roluri, der foarte rêu coleg, mai totdeuna egoist. Sunt foarte rari esemplele contrarii, chiar printre cei mai de frunte actori, și așa puté dice: mai ales printre aceștia.

Vedeți că actorii noștri, când e vorba de Agatha Bârsescu, nu se gândesc decât la cele câteva mii de lei pe cari îi primesc ea. Propuneți ori căruia dintre ei, care are vre-o 4—5—6 mii de lei pe an

terne ale vechei coerențe, *limba de comandă, drapelul*, de care este legată, onorarea militară, reminiscențele cele mari; *imnul*, care nu exprimă, decât măsura cea mai necesară și mai sumară a conștiinței de unitate. Se cere cu violență și cu amenințări, ca cea mai veche armată din Europa să se schimbe totă firea ei, să se naționalizeze, să se împartă riguros în două grupuri după cetățenia soldaților și a ofițerilor, deosebite în limbile de comandă, în embleme, colorii și drapel, ba chiar și în accentele solemne, cari îl acompaniază pe soldat în primejdie și morțe.

Cine ar vré să o facă această, ar ruina sufletul armatei!

Prin această nu s'ar ajunge o stabilitate, ci armata ar fi tirată în mijlocul frecărilor produse în totdeauna prin raporturile nelămurite, până la sfârșitul forțat al unei minciuni fără înțeles.

Bărbații cei mai mari ai Ungariei, un *Deak*, un *Andrassy*, au fost de avis de a nu se sgudi comunitatea armatei. Urmașii, contele Iuliu Andrassy și contele Ștefan Tisza sunt de aceeași convingere, și totuși pericolul pentru armată este mare.

Aglomerarea de trupe, arme și glonțe încă nu sunt suficiente pentru formarea unei armate. Mai trebuie încă contopirea în sentimente și gândire, acel element moral, care câștigă în importanță în măsura, pe cum armata populară devine armată profesională.

Încă și mai mare este necesitatea unei idei palpabile, comune, într'o armată, care nu este dominată de dispozițiile simple și firesci ale unui stat național, ci trebuie să se biruască contrastele naționale, pentru a parveni la reprezentarea și fixarea unității.

Acosta unitate superioară, această comunitate își avea rădăcinile în tradițiunea evoluției istorice a monarhiei, în însași istoria armatei cu luptele și bătăliile sale, într'un sentiment al imperiului, care nu contrasta cu independența celor două state.

Partidele radicale din Ungaria cer separarea armatei tocmai într'un timp, când la frontierele Ungariei s'a aglomerat cea mai periculoasă materie esplosibilă. N'ar fi ôre Ungaria, mult mai tare amenințată de cât Austria, în cas când ar isbucni ferberea din Balcani?

Austria în sine, aprôpe n'are dușman în lume. Ura cea mare colcăie tocmai în privra Ungariei, chestiunile poziției noastre de mare putere ating mai ales Ungaria, care este mereu asediată de patimile micilor state orientale.

Când au fost aruncate bombele din Salonic, Europa era despărțită numai cu un fir de păr de un război între Turcia și Bulgaria. Și cu toate acestea, armata trebuie să fie sguduită și slăbită tocmai în aceste momente. Acosta este o crimă.

să îi mai dați încă atâta, și veți vedea că o să găsească lucrul admirabil. Dér decât merită, séu nu, decât dând suma Bârseascăi faceți un real serviciu teatrului, ér dându-i-o lui, e pagubă fără nici un fel de câștig, de asta puțin îi pasă, nici nu vrea să se gândescă.

Adecă nu sunt o mai mare pagubă pentru teatru cele trei luni de beneficii? Nu perde mai mult teatrul când își umflă repertoriul cu piese rele aduse de actori incapabili?

Agatha Bârsescu putea să fie o mândrie pentru scena noastră și este încă timpul, o repet, ca ea să devie un prijin puternic al Teatrului Național. Să nu lăsăm această actriță româncă să se ducă, să facă gloria altor scene, să n'o perdem, când avem atâta nevoie de talente seriose la teatrul nostru. Aduceți-o înapoi și folosiți-vă de talentul și de cunoștințele ei cu dibăcia și pasiunea cu care sgărcitul se servește de aurul său.

Agatha Bârsescu pôte să fie o adeverată comoră, n'o aruncați în mână străine.

I. C. Bacalbașa.

Separarea națională n'ar fi decât începutul separării totale și al unei încurcături nenorocite, căci unde este acea putere, care să refuze Polonilor și Cehilor, ceea-ce ar fi obținut Ungurii? Descompunerea armatei în grupuri naționale ar fi inevitabilă, și aceste grupuri s'ar urî mult mai mult între sine, decât ar urî pe dușmanul comun.

La alegerea de la Dobra.

Valea-Mureșului, Maiu 1903.

D-le Redactor! În cercul electoral al *Dobrei*, care a rămas vacant în urma morții fostului deputat *Lazar Arpad*, s'a pornit deja góna după voturi! Candidații rêsar ca ciupercile după ploie. Organele guvernului desfășură toate forțele, ca să asigure reușita candidatului partidului liberal, a avocatului Dr. *Bela Farkas*, a cărui candidatură e sprijinită de guvern. Afară de acesta va candida cu program independentist un medic din Budapesta Dr. *Artur Kozma*. O delegație de 10 membrii din cerc a fost la Budapesta, ca să-l rôge a primi candidatură. El a și primit.

Față cu acești doi candidézi, după cum știți, și tînărul avocat și director de bancă din Orăștie Dr. *Aurel Vlad*, și se dice că ar avé de gând să candideze și avocatul, tot din Orăștie, Dr. *Aurel Munteanu*. Ar fi așa-déră patru candidați în cercul *Dobrei*.

În jurul candidaturii directorului „*Ardeleni*” și a avocatului *Vlad* se face mare sgomot. Alegătorii români sunt infestați cu „apeluri” late și umflate, unele iscălite, altele neiscălite, în cari candidatul nou-este divinizat ca unul, care o să „mântuiescă” poporul și să-i „ușureze” sarcinile sub cari îmbrâncesc. Într'un apel se dice că Dr. *Vlad* va candida „cu program național” (acest apel e anonim, întru cât nu e subscris cu numele de nimeni), într'altul subscris de vr'o 15 înși, nu se arată cu ce program candidézi d-l *Vlad*, așa că alegătorii sunt zăpăciți și cu totul neorientați în ce privesce „programul” candidatului.

Eu cred, că se înșală toți cei ce în naivitatea lor vor crede, că d-l Dr. *Vlad* și semenii săi ar lupta pentru principii. Nu de principii se tractéază la d-sa și soții d-sale în casul de față, ci de cel mai ireverențios oportunism, de-o apostasie față cu partidul și de-o condamabilă disprețuire și încălcare a hotărîrilor conferențelor noastre naționale.

Esemplul cel dă Dr. *Vlad* este atât de demoralizator, în cât merită a fi înfierat după cuviință. Unde vom ajunge, ce se va alege din noi și din luptele noastre, decât ađi unul, mâne altul va deserta de la stégul partidului, ai căruia membri trebuie să fie cu cinste și respect față cu decisiunile luate de reprezentanții lui? Acesta să fie ôre „idealul” ce-l urmăresce generația mai tînără, care pòrtă vecinic pe buze cuvântul de ordine: *acțiune*? Este a ei chemare acțiunea în sensul distrugerii, orî că am ajuns cu partidul și organizația lui până la punctul, în cât nimeni să nu mai vré să scie de el și de sôrtea lui?

Étă întrebările, cari în momentele de față mai ales trebuie să preocupe serios pe toți bărbații noștri, cari țin la partid și nu voiesc să lase, ca nisce tineri neprecugetați și înfumurați să-și bată joc de disciplina morală și solidaritatea dintre noi în lupta de apărare națională contra adversarilor cutropitori.

Mi aduc aminte, că atunci când în conferența de la 1892 se ivise disputa pentru și în contra așternerei memorandumului, s'a ridicat unul dintre cei de față și a dis, că de cât să ne desbinăm pe această temă, mai bine să renunțăm la memorandum, căci numai de vom merge strîns solidari, vom fi în stare să resistăm tuturor atacurilor și seducerilor, numai așa vom fi tari, în cât cu timpul vom pute înfringe chiar și porțile iadului.

Și ôre ce am învățat din pățaniile de dece ani? N'a avut dreptate cel ce a

vorbit și ne-a dogenit astfel? Un singur moment de neprecugetare, de grăbire neocoptă, câte suferințe n'a adus cu sine, cât de mult nu a sdruncinat partidul nostru și câte ăile amare nu i-a pregătit, care toate puteau să fie, decât nu cu totul și pentru durată evitate, totuși mult slăbite în efectul lor stricacios.

Cei ce bat câmpii cu „programe naționale” croite după pofta, ambițiunea și interesele lor momentane, părăsind ca nisce necredincioși cauza partidului și a solidarității naționale, sunt ca și cei despre cari sf. scriptură dice: „Ce folos că vei câștiga lumea totă, decât sufletul ți l'ai pierdut?”

Numirea de cardinal a produs o surprisă amară în cercurile guvernului ungar. Se scie, că guvernul în acord cu ministrul de externe au propus pe arhiepiscopul de Agria, *Samassa*. Se svonia însă, că *Samassa* în Vatican nu este agreat, din cauza că pe timpul proiectelor bisericesci a fost trimis de guvernul ungar în misiune la Roma, cu care ocaziune ar fi avut un conflict cu *Rampolla*. Svonia aceasta se desminte acuma și după cum scrie „*N. Fr. Pr.*”, motivul recelei Vaticanului față cu *Samassa* este, că acest arhiepiscop de 30 ani, de când pòrtă toiagul, nici odată nu s'a dus la Roma din propriul îndemn.

Congresul primarilor.

Đilele acestea s'a ținut în Dobrițin congresul primarilor din Ungaria, despre ale cărui hotărîri luăm notă în următoarele:

S'a hotărît între altele, de a se cere de la stat o despăgubire în favorul orașelor pentru funcțiunile de stat. Orașele și dealtmintea își au balastul lor birocratic, apoi pe d'asupra mai sunt în povărate și cu aparatul greoi al funcționarilor statului.

Mai departe primarii au căzut de acord asupra cestiunei, ca în viitor ministrul să nu mai pòtă modifica hotărîrile reprezentanțelor comunale, ci numai cassa în total. — Se înțelege, că în viața practică acest conclud este de puțină importanță, căci unde este garanția, că ministrul va fi mai dificil la cassarea unui conclud de cât la modificarea lui? Hotărîrile arbitrare ale miniștrilor vor fi la ordinea ăilei și prin acesta lucrările orașelor vor fi și mai mult stângenite.

Primarii au mai luat concludul, ca să pòtă apela contra hotărîrilor ministeriale gravaminose la tribunalul suprem administrativ.

Acosta ar fi în adevér o reformă din ceea mai salutare, de cât că fôrte bine a observat un orator al congresului, înainte de toate ar trebui reorganizată întréga instituție după modelul instituțiilor analóge din Europa apusenă. Spre acest scop ar trebui emancipat de omnipotența ministerială, care l'a încălecat, cu toate că acest tribunal ar trebui să fie un for autonom tot așa de independent ca și guvernul. Numai cu acest corectiv s'ar pute spera, că activitatea tribunalului administrativ va fi salutară pentru autonomia comunelor urbane.

S'a decis mai departe reducerea numărului reprezentanților, eventual fixarea numărului la cifra 60.

În sfârșit s'a mai adus concludul, care nu se pôte potrivi de loc cu tendințele moderne ale administrației orașelor, de a socoti dublu contribuția viriliștilor, cari au cualificație juridică séu din dreptul public.

SCIRILE ĐILEI.

— 13 Maiu v.

Parastas pentru Dr. *Ioan Rațiu*. La 7 Iunie n., ăia de Rosalii, se va serba în Sibiu un parastas, ér în Clușiu și Turda o liturghie întru odihna sufletului fericitului Dr. *Ioan Rațiu*.

Noii episcopi de la Oradea-mare și Lugoș vor depune mâne Miercuri jurământul în mâinile Majestății Sale, în Viena. Va fi de față și ministrul de culte *Wlasics*.

Comisar ministerial pentru esamenele de maturitate la școla comercială română din Brașov a fost delegat din partea ministrului de comerț directorul școlei de specialitate din T.-Mureșului *Iacob Fekete*.

Turburările din Croația. Din *Fiume* se telegraféază, că alalt-eri a fost proclamat statoriul în *Susak* și *Buccari*. Pe case s'au lipit placate mari, cari vestesc poporului statoriul. Turburări mari s'au întemplat în *Grobnik*, unde edificiul primăriei a fost formal asediat și bombardat cu pietri. Mai multe sute de țeranî s'au adunat la vestea, că organele administrației au să aresteze pe preotul *Balici*, s'au dus la primar și l'au silit să promită sərbătorește, că nu va aresta pe preot. Turburări au fost și în *Buccari*, *Jelevje*, *Cirkvenița*, *Tersat* și în alte câte-va localități.

Adunare populară. Duminecă — scrie „*Br. Lapok*” — s'a ținut în restaurantul *Finta* din *Scheiú* (Brasov) o adunare populară convocată de „socialiști români”. Adunarea a fost presidată de *Köpf Lazar*. La ordinea ăilei a fost: „situația economică și politică a poporului”. Intre vorbitori a fost și un Român cu numele *Gredinaru*. Unul din cei patru oratori cu numele *Lazarovicî Gerge* a atins și cestiunea naționalităților, dér *Köpf* și *Barta* (acesta în limba română!) — au protestat declarând, că ei nu vré să agite contra naționalităților, căci îmbunătățirea situației poporului numai așa se va pute face, decât Românii, Maghiarii și Sașii nu se vor considera ca dușmani. — Vom reveni.

Diracțiunea „*Albinei*” din Sibiu a primit ăilele acestea o adresă de mulțumire de la ministrul de culte și instrucțiunea publică r. u. pentru donațiile făcute spre scopuri școlare. — „*Albina*” a dat și anul acesta, ca de obicei, sume însemnate pentru scopuri școlare, în special a contribuit și la cheltuielile emulației gimnastice a elevilor gimnasiului de stat din Sibiu.

Călugăr nou. Părintele Dr. *Sebastian Olariu*, profesor și director al institutului teologic gr. or. din *Caransebeș*, a fost tuns întru monach în mănăstirea *Hodoș-Bodrog*, primind numele de *Iosif*.

„*Coróna*”. Ni-se scrie din *Bistrița*: „*Coróna*” institut de credit și economii, societate acționară cu sediul în *Bistrița*, s'a înființat prin votul adunării generale constituante ținută la 23 Maiu a. c. cu un capital fundamental de 100,000 corónes plasat în 500 de acțiuni à 200 corónes valóre nominală. Spre orientarea celor interesați servescă următoarele amănunte: Diracțiunea constă din 10 membrii. President: Dr. *Alexandru German*, medic. Vicepresidenți: 1) D-l *Michail Făgărășanu*, protopop. 2) D-l Dr. *Pompeiú German*, medic. În comitetul de reviziune s'au ales 5 membrii și 2 suplenți. Director executiv: Dr. *Gavril Tripón* avocat. Comptabil: D-l *Emil Chiffa* fost elev al *Academ. com. sup. din Antwerpen*. Postul de casar vacant. Cererea pentru înregistrarea firmei se va înainta până în 1-ma Iunie la tribunalul competent. Societatea și-a închiriat local în *Strada Spitalului Nr. 23* etagiul de-a stânga, învecinat cu hotelul *Sahling*. Activitatea se va începe imediat după înregistrarea firmei. — *Un acționar*.

Comerțul extern al Austro-Ungariei în anul 1902. Tocmai acum au apărut datele statistice despre comerțul extern al monarhiei noastre, din cari se vede, că importul s'a evaluat la 1770.3 mil. corónes și exportul la 1999.4 milioane cor., și ast-fel bilanțul comercial se încheie cu un activ de 229.1 milioane, față de 285.9 milioane cor. în anul 1901. În

special comerțul nostru, fără de transit, după datele definitive arată un activ de 193.3 milioane cor. Articolele cele mai însemnate la import sunt: mărfuri coloniale în valoare de 48.8 milioane cor. față de 48.7 milioane cor. în 1901, tabac de 51.7 mil. față de 56.2 în 1901, cereale și legumi, urez, făină etc. de 51.1 mil. față de 53.6 în 1901, produse animalice de 104.8 mil. față de 95.6, băuturi de 24.8 (23.6), carbuni și koks de 101.3 (107.8), bumbac brut de 153.9 (135.6), lână de 118.6 (90.8), mătase și mărfuri de mătase de 79.6 (71.8), pele și mărfuri de pele de 48.7 (19.2), lucrări de artă de 52.9 (51.5); la export: zahar în valoare de 138.8 milioane cor. față de 176.7 milioane în 1901, cereale, legumi, urez, făină etc. de 166.3 milioane față de 148.7 în 1901, vite de tras și tăiat de 151.7 (120.5), produse animalice de 185.3 (116.9), băuturi de 35.7 (35.8), lână etc. de 77.9 (69.3), lemn de 195.5 (219.3), carbuni și koks de 91.9 (109.1), pele și mărfuri de pele de 60.2 (59.3), mărfuri de lemn și os de 46 (44.3), sticlă și mărfuri de sticlă de 46.5 (49.2).

Automotore. Pentru linia de tramvai Brașov-Săcele s'au adus șilele aceste două prea frumoase automotore, care vor fi puse în circulație Dumineca viitoare.

Jubileul de 200 ani al orașului St.-Petersburg. Toți primarii capitalelor din Europa au fost invitați să participe la jubileul, ce se va serba șilele acestea în Petersburg întru amintirea de 200 ani a întemeierii lui. Lord-majorul Londrei Sir Marcus Samuel, care se crede avocatul tuturor coreligionarilor săi evrei din univers, a creștut pe cuviință să declare, că după cele întemplate la Chișineu față de jidovii de acolo, el nu poate participa la serbările din Petersburg.

Aniversarea de 200 de ani a revoluției lui Fr. Rákóczi II. Duminecă s'au ținut mari festivități în Clușii din incidentul aniversării de 200 de ani a începutului mișcării revoluționare Rákóczyane. Inițiativa la serbările acestea le-a luat tinerimea universitară maghiară. Serbările s'au început cu liturghie solemnă în biserica catolică, după care a fost ținută festivă la primărie, la care au pronunțat discursuri: primarul *Szvacsina*, fișpanul contele *Béldi*, *Fekete Nagy Béla*. Acesta a făcut propunerea, să se facă petiție la camera deputaților, ca să se aducă osăminte la Rákóczi din Constantinopol pe *cheluiala țerii*. Propunerea a fost primită în unanimitate. Au mai vorbit Feilitzsch, Tutschek, Boros și Dr. *Marki Sándor*, profesor universitar, care a ținut discursul festiv. În acest discurs Marki a relevat entuziasmul Rutenilor pentru Rákóczi, precum și împrejurarea, că între Curuți au fost și Români. (Citează numele lui Vasile Negru, Bucur Câmpianu etc.) La orele 12 s'au ținut discursuri la statua lui Matia (deputatul Hock), apoi teatru iluminat, banchet etc.

Revocare. Ținerea adunării „Despărțământului *Alba-Iulia*” al Reun. învățătorilor români gr. cat. din Archidieceasă, convocată pe 31 Maiu st. n. a. c. la Intregalde, din cauza unor pedeci obvenite, se amână pe timp nedeterminat. Avis celor interesați! *Alba-Iulia*, în 25 Maiu 1903. *Ioan Pampu*, președinte.

Referent la senatul școlar al consistoriului Aradan a fost ales cu unanimitate Dr. *Gheorghe Popa*. D-l Popa însă a declarat P. S. Sale Episcopului I. I. *Papp*, că nu poate primi această sarcină din cauză, că se pregătește la examenul de advocat.

Elias. În biserica evanghelică din Sibiu s'a cântat Joi 21 Maiu de câtră corul de bărbați al Sașilor. „Elias” de Mendelsohn. Intre soliste s'a distins d-șora *Delia Olariu*.

Emigrările din ținuturile locuite de Slovaci iau și de și proporții tot mai mari. Familii întregi își iau drumul spre America și foile slovacă publică apröpe

în fie-care număr date despre aceste emigrări.

In comitatul Turda-Arieș numai erariul și contele Teodor Andrassy (în Hășdate) au dominii mai mari. Din 21 arendași 14 sunt jidovi cu 13,000 jugere. Proprietari jidovi sunt 6 cu 2000 jugere; înainte cu trei ani erau 3 cu 1500 jugere.

Rănire mortală la exercițiul militar. Alaltă-eri regimentul de honveđi din Oradea a eșit la exercițiu în partea hotarului dinspre Săldăbagiu. Se formaseră două partide, cari luptau una contra celei-lalte, împușcând cu cartușe umplute cu hârtie. De-odată însă un proiectil trece pe lângă colonelul, care la mijloc între cele două partide urmăria exercițiul din vîrfurile unui deal și se oprește în piciorul unui honved din partida adversă, care a căzut la pământ lovit de acel proiectil. Exercițiul a fost întrerupt, ăr rănitul cu numele *Florea Căprariu* de la compania 12 a fost transportat la spital cu piciorul perforat de glonț. *Florea* servia deja în al doilea an la honveđi și chiar de va scăpa cu viață, se va întorče acasă fără un picior.

Institutul pentru bóle de ochi din Brașov în anul 1902.

În institutul r. u. din Brașov au fost îngrijiiți 635 de pacienți, și anume 311 bărbați și 320 femei. Afară de aceștia au fost împărtașiți în tratament ambulatoric gratuit 553 de pacienți.

După naționalitate pacienții se împart precum urmază: 375 Maghiari, 161 Români, 92 Germani și 3 de alte naționalități.

După comitate au fost: 214 din Treiscaune, 173 Brașov, 72 din comitatele Târnava-mare și mică, 55 Odorhei, 55 Făgăraș, 41 din Ciuc și 16 din alte comitate. Din aceștia au fost vindecați pe deplin 317, îndreptați 292, așa că la sfîrșitul anului nu se găseau în institut le cât 22 pacienți.

De conjunctivită au suferit 188, cari în mare parte erau casuri grave.

În țera Bârsei, conjunctivita granulósă, a cărei vindecare ține mai multe luni, s'a încuibat în mai multe comune.

S'au făcut în total 132 operațiuni, dintre cari 63 de albătă, cari tóte au reușit.

Șilele de îngrijire au fost pentru bolnavi 11850, ăr pentru cei doi îngrijitori 730. Întreținerea zilnică a costat 112 bani Directorul acestui institut, medicul șef Dr. *August Fabritius*, în timpul de 19 ani, de când desvóltă activitate pe acest teren, în ziua de 22 Aprilie a. c. a sêvîrșit a miia operațiune de albătă, ăr peste tot 2384 de operațiuni ocazionale. — Institutul se va muta la 1 Octomvrie în Scheiu, Str. Caterinei nr. 4. Numitul director Dr. *Fabritius* în raportul său, din care luăm datele de mai sus, își exprimă dorința, ca institutul după o existență provizorică de 46 ani, în cele din urmă să se stabilească în mod definitiv.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr. cat. de *Alba-Iulia* și Făgăraș, despărțământul *Bia și D. Sântmărtin*, invită la adunarea de primăvară, ce se va ține în școla gr. cat. din *Sâncel la 9 Iunie* st. n. a. c. pe toți membrii săi ordinari, pe onorații domni directori și pe toți binefăcătorii și sprijinitorii cauzei noastre școlare.

Program: 1. Serviciu divin și oficierea obicnuitului parastas la orele 8 a. m. 2. Deschiderea adunării. 3. Apel nominal. 4. Disertație din sfera economică, de Ioan Bărbat inv. în Sâncel. 5. Discuție asupra disertației. 6. Cetirea și verificarea procesului verbal al adunării precedente. 7. Raportul casarului. 8. Raportul bibliotecarului. 9 Dispoziții de verificare. 10. Dispozițiuni pentru viitoarea adunare de toamnă. 11. Inscrierea de membrii noi și încasarea taxelor. 12. Eventuale propuneri. 13. Închiderea adunării.

Sâncel, la 23 Maiu 1903.

Valeriu Platon,
învățător în Crăciunelul sup. și
notarul despărțământului.

Dare de sêmă și mulțumită publică.

Cu ocaziunea reprezentățiunei teatrale aranjată în ziua de sf. George de tinerimea română din Cohalm, s'au făcut următoarele contribuiri peste taxa de intrare:

D-l Arseniu Vlaicu director școlar, Brașov 10 cor., I. Mircea, F. Hirschon câte 2 cor., I. Berca 1.20 cor., Ier. Buzea, G. Repede, I. Barbu, E. Florea, F. Muștean, G. Măican câte 1 cor., I. Curta 80 bani, G. Andron, K. Ziegler, Dr. Hager, G. Spornic, A. Bănuțiu, D. Șica câte 60 bani, I. Boldea 50 bani, Tr. Hobeau, I. Haizea, câte 40 bani, A. Enciu 30 bani, N. Brândușă, G. Ciocan câte 20 bani.

Suma tuturor acestor contribuiri este 27.60 cor.

Primescă binevoitorii contribuitori mulțumitele noastre și pe această cale. Asemenea aducem mulțumită corpului învățătoresc din tractul Sighișorii și al Tohanului, care ținând totodată conferința anuală în loc, a luat parte în număr frumos.

Total a intrat cor. 163.90, achitând spesele avute a rămas un venit curat de cor. 56, care sumă formând baza unui fond pentru înființarea unei „Reuniuni de cântări” — s'a depus spre fructificare la banca „Economia” din loc.

Cohalm, 11 Maiu 1903.

George Fuciu,

Ioan Buzea,
cassar.

Cu ocaziunea seratei teatrale-declamatrice împreună cu dans aranjată de tinerimea română din Batiz în favorul bibliotecii școlare de curând înființate, au intrat următoarele suprasolviri:

Petru Șinea par. Batiz 5 cor., Nițu Dima Hunedóra 9 cor., Nicolau Dima Hunedóra 4 cor. Nicolau Stochița cassar de bancă Hunedóra 4 cor. Constantin Dima, funcționar de bancă Hunedóra 1 cor. Sofia Gutu Hunedóra 1 cor. Rimbaș Nicolau Hunedóra 1 cor. George Popovici par. Nădăștia sup. 2 cor., Petru Popovici par. S-tă Măria de pétră 2 cor. Eugen Popovici stud. 1 cor. Nicolau Trónca com. Bărcea mică 1 cor. Török János v. notar 1 cor. Maria Ioanovici inv. S-tă Măria de pétră 1 cor. Barbara Ioan proprietar Calan. mic 40 b. Valeriu Dugaciú, econom Calan mic 40 b. Zafir Uietiu primar Calan. mic 40 b. și Barbara Ioan I. Iovită econ. Calan mic 40 bani.

Suma intratelor în total a fost de cor. 100.30 din cari subtrăgându-se spesele avute de 78 rămâne un venit curat de 22.30 cor. care sumă s'a adaus la fondul bibliotecii școlare.

Subscrisul aduc deci și pe această cale cea mai căldurosă mulțumită pentru sprijinul dat scopului măreț ce-l urmărim.

Batiz, 6 Maiu 1903.

Nicolau G. Iordan,
învățător.

Reprezentății, concerte și petreceri.

— Lună în 8 Iunie st. n. (a doua zi de Rusalii) 1903, se va arangia în pavilionul de la hotel „Sützen” din *Medias* o producțiune corală-declamatrică și teatrală împreună cu joc. Începutul precis la 8 ore sêra. Prețul de intrare: Locul I. de persoană 1 cor. 60 bani, de familie (până la 3 membrii) 4 cor.; Locul II de persoană 1 cor. 40 bani; de familie 3 cor. 40 bani; Locul III de persoană 80 bani, de familie 2 coróne. Cei de la acest loc însă nu vor pute lua parte în deursul nopții și la dans. Bilete de intrare, precum și scaunele vor fi numerisate și se vor pute căpeta sêra la cassă, începând de Joi înainte de Rosalii la d-l Mihail Popovici, comerciant, casarul petrecerei, și la d-l Isidor Dopp, învățător în *Medias*. Venitul curat se va folosi spre scopuri filantropice românesce, ăr la urmă se va face o dare de sêmă publică cât și despre suprasolvirile marinimóse.

Programul: I. „Prolog”, de Iosif Vulcan. Se va cânta cu corul și se va juca „Romanul”. II. „Ele între ele”, humoresc, monolog de A. Popp, decl. de d-l I. Tarna, invăț. III. „Paza maicii sfinte”, dramă în 4 acte, local. de Antoniu Popp. Se va juca „Bătuta și „Călușerul”. Se va cânta: „Mulți ani trăiescă”, de Gavriil Musicescu. După actul prim se va declama de câtră d-nul I. Axente: „Noi și voi”, de G. Coșbuc. După actul al doilea se va cânta „Hora” de Georgescu. D-l I. Tarna va recita monologul: „Pentru-ce am rămas flăcău bêtân”, de A. Popp. După actul al treilea: „Carul cu boi”, cor de Timot. Popovici și se va declama de câtră d-l M. Tatar: „Decabal câtră popor”, de G. Coșbuc.

Literatură.

Biblioteca pentru toți (Editura librăriei Leon Alcalay București) publică în volumele sale nr. 202—203, acum apărute, primul roman al lui Dimitrie Bolintinenu **Manoil**.

Manoil scris înaintea cunoscutului roman *Elena* a fost publicat pentru întâia óră la anul 1855 în „România” literară fóie ce apărea la Iași sub direcțiunea lui Vasile Alexandri.

Ca și „Elena” „Manoil” este un roman popular, care are ca superioritate faptul că a fost scris în epoca în care talentul lui Bolintinenu nu intrase în declin.

Biblioteca pentru toți publică romanul după ediția originală de la 1855.

Se vinde în tóte librăriile pe preț de 60 bani, prețul a două volume reunite din bibliotecă.

NECROLOG. În ziua de 20 Maiu a repausat în Rodna-vechie **Inocențiu Clain Porcius**, ampioiat administrativ în pensiune, cassier la institutul de credit și economii „Fortuna”, în etate de 61 ani. În mormântarea a avut loc în 22 Maiu în cimiteriul gr. cat. din Rodna-vechie. Il jelesc Florian cav. de Porcius ca tată, surorile Susana și Rafila, precum și numérose rude din familiile Procopian, Zaluziecki, Pop, Marcuș, Șotropa. — Fie-i țêrina ușoră!

ULTIME SCIRI.

Viena, 25 Maiu. Petiția înaintată de deputații dalmatini în care cereau să fie primiți de Maj. Sa în audiență, a fost rezolvată negativ la intervenția ministrului president Koerber.

Laibach, 25 Maiu. Asêra s'a întemplat aici o mare demonstrație anti-maghiară. Poliția n'a putut face ordine și a trebuit să intervină miliția și gendarmeria.

Diverse.

Impêratul Wilhelm—profet. Nu puțină mirare că una din cele patru statui de profeti sculptate la intrarea catedralei din Metz și anume cea a profetului Daniel, are figura impêratului Wilhelm II Étă după „Gazette de Lorraine”, de unde vine acesta.

Cu ocaziunea unei vizite, pe care impêratul a făcut-o catedralei în cursul lucrărilor, el a observat, că două console fuseră decorate cu figurile celor doi arhitecti ai clădirii, d-nii Tornow și Dujardin Wilhelm II făcù mare haz de acest lucru și dișe d-lui Dujardin, care îl însoțea: „Asta e încântător. Ideea îmi place mult. N'aveți și alte lucruri hazhi?” Artistul răspunde: „Voiu reflecta Sire”, și reflectând, îi veni ideea să dea profetului Daniel capul imperial și Wilhelm consimți rîzând mult la ideea, că va fi pus în rëndul profetilor.

Șiarele germane mai adaugă, că de altminterlea a fost totdeuna în obiceiul tăetorilor în piétră, cari lucrau la biserică, să dea sfinților figurile binefăcătorilor său donatorilor locașelor sfinte. Din acest punct de vedere deci este fórté firesc ca Wilhelm, care construesce cu spesele sale porticul catedralei din Metz, să figureze printre sculpturile, cari o decoréză.

Cum călătoresc prințesele germane.

Principesa regală Charlotta de Saxa-Meiningen, sora impêratului Wilhem, s'a dus la Paris însoțită fiind de patru persoane. La gară n'a fost așteptată de nici o trăsură de casă. Alteța sa regală chemă un birjar, care strigă, „Gata! Dómnă!” Principesa călătorește în cea mai mare simplitate și suportă tóte desagramețele călătoriei. Când ampioiații vamei de la gară au pofitit-o să o caute în cufăr, principesa a pus cufărul într'un colț, l'a deschis și l'a arătat agenților vamali.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

PAGLIANO-SIRUP

Mijloc de curățirea sângelui. Preparat din anul 1838, de Prof. Girolamo Pagliano, FLORENZ, Via Pandolfini, (ITALIA).
 Depositul de trimitere: Farmacia BRACETTI. ALA, Süd-Tirol.

Se caută de cumpărare
 următoarele foi românești:

- 1. „Gazeta Transilvaniei“:**
- a. 1838. Nr. 1. 3. 14. 15. Sem. II-a: 8. 17.
  - a. 1839. Nr. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 11. 13. 14. 15. 16. 22. 24. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 35. 36. 40. 42. 44. 45. 46. 48. 49.
  - a. 1840. Nr.: 2. 5. 6. 11. 12. 15. 18. 20. 22. 24. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 35. 36. 37. 38. 39. 41.
  - a. 1841. Nr. 34. 35. 41. 51. 52.
  - a. 1842. Nr. 3. 12. 20. 23. 24. 32. 33. 35. 41. 45. 50.
  - a. 1843. Nr. 1—14. 17. 18. 19. 20. 21. 24. 30. 33. 35. 36. 38—43. 48. 49. 50. 53. 55. 56. 58. 68—83. 90. 92. 94. 95. 99.
  - a. 1844. Nr. 1—66. 68—75. 77. 78. 86. 102.
  - a. 1845. Nr. tot anul cu 6 corône.
  - a. 1816. Nr. 1. 14. 21. 22. 31. 32. 33. 34. 36. 39. 41—59. 61—73. 75. 76. 78—104.
  - a. 1847. Nr. 5. 8. 53—104
  - a. 1848. Nr. 2. 3. 4. 5. 6. 8. 9. 21. 79.
  - a. 1849. Nr. 1. 3. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17.
  - a. 1851. Nr. 27. a. 1852. Nr. 70. 71.
  - a. 1853. Nr. 62. 89. 103. 104.
  - a. 1854. Nr. 16. 31. 39. 68. 69. 70. 72. 73. 74. 75. 78. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104.
  - a. 1855. Nr. 4. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.
  - a. 1856. Nr. 27. 31. 32. 33.
  - a. 1857. Nr. 1. 2. 12. 13. 25. 41. 101.
  - a. 1858. Nr. 70. 71. a. 1859. Nr. 1. 26.
  - a. 1861. Nr. 1. a. 1862. Nr. 19—104.
  - a. 1863. Nr. 81. 85. 86. 89. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 102. 105. 106. 108. 116. 117. 118. 120.
  - a. 1864. Nr. 1—53. 54—60. 68. 73. 78. 79. 81. 82. 84. 87. 89. 90. 97. 98. 99 până la fine.
  - a. 1865. Nr. 4. 6. 17. 19. 20. 25—51. 53—68. 71. 74. 78. 82. 84. 85. 90. 91. 93. 94. 95. 97. 104.
  - a. 1866. Nr. 10. 18. 19. 20. 24. 25. 26. 33. 35. 52. 59. 64. 65. 66. 67. 83. 84. 87. 89. 90. 97. 98. 101.
  - a. 1867. Nr. 41. 46. 47. 48. 51. 53. 54. 55. 56. 58. 59. 60. 87 până la fine.
  - a. 1868. Nr. 1—50. 53. 58. 66. 65. 68. 71. 72. 73. 74. 76. 84. 87. 91. 92. 93. 95. 96. 98. 94. 100. 103.
  - a. 1869. Nr. 18. 15. 16. 62. 64. 69. 80. 81. 87 până la fine.
  - a. 1870. Nr. 1—16. 39. 50. 51. 52. 53.
  - a. 1871. 42. 43. 44. 45. 46. 72. 80. 91. 92. 93. 94. 96—104.
  - a. 1872. tot anul cu 6 corône.
  - a. 1873. Nr. 47. 48. 58. 75. 77. 84. 85. 86. 90.
  - a. 1874. Nr. 1. 5. 6. 7. 61. 75. 81. 91.
  - a. 1875. Nr. 16. 48.
  - a. 1876. Nr. 14. 18. 20. 74. 85. 94. 96. 99. 100. 101. 102. 103. 104.
  - a. 1878. Nr. 37. 58. 62. 83. 84 până la 94. 95 până la 104.
  - a. 1879. Nr. 1. 2. 18.
  - a. 1880. Nr. 48. 75. 96. a. 1881. Nr. 17. 128. (Până aici toate cu 20 filerî, de aici în jos cu 10 filerî numărul.)
  - a. 1882. Nr. 77. 99. 142. 147.
  - a. 1883. Nr. 120. 132. 142. 143. 146.
  - a. 1884. Nr. 13. 48—53. 58—66. 68. 69. 70. 71. 74. 75. 77—119. 124. 125. 160. 161. 162. 163. 167—173. 175—181. 186—214. 217. 219—230. 233.
  - a. 1885. Nr. 37. 91. 97. 148—170. 174—177. 182. 187. 188. 193. 194. 195. 208.
  - a. 1888. Nr. 107. 161. 162. 198. 200. 254 și 285.
  - a. 1889. Nr. 59. 132. 162. 179. 214. 215. 216. 220. 222. 244. 225. 235. 241. 253. 257. 251. 262. 264. 277.
  - a. 1890. Nr. 217—224. 226—230. 232. 234. 235. 236. 239. 240. 241. 243. 244. 245. 246. 247. 250. 251.
  - a. 1891. Nr. 6. 50. 51. 52. 53. 112. 132. 169. 173. 177. 219. 220. 281. 282.
  - a. 1892. Nr. 8. 139. 154. 160. 170. 191. 219. 224. 226. 230. 235. 258. 259. 269. 283. 285.
  - a. 1893—1900 cu 6 corône anul complet.
- 2. „Folia pentru inimă și literatură“, Brașov.**
- a. 1838. sub titlul: „Folia literară“, completă u 4 corône.
  - a. 1838. sub titlul: „Folia pentru minte“, cu 4 corône.
  - a. 1839. Nr. 1. 12. 13. 17. 27. 28. 30. 31. 32. 34. 35. 39. 42. 43. 44. 46. 48. 49. 52.
  - a. 1840. Nr. 1. 2. 7. 9. 17. 51.
  - a. 1841. Nr. 7. 8. 9. 10. 12. 14. 20. 22. 23. 24. 34. 35. 36. 37. 40. 42.
  - a. 1842. complet cu 3 corône.
- a. 1843. Nr. 1. 42. 51.
- a. 1844. Nr. 1. 2. 15. 16. 17. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 37. 38. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
- a. 1845. Nr. 27. 30. 34. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
- a. 1846. Nr. 20. 26. 27. 32. 50.
- a. 1847. Nr. 20. 23. 49.
- a. 1848. Nr. 28. 32. 36. 37. 38. 39. 40. 41.
- a. 1849. Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.
- a. 1850. Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 16. 17. 21.
- a. 1851. Nr. 29. 35. 36. 37. 40. 41. 42. 43.
- a. 1852. Nr. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 23. 24. 25. 26. 28. 29. 30. 33. 34. 35.
- a. 1853. Nr. 3. 6. 7. 16. 20. 29. 30. 52.
- a. 1854. Nr. 16. 17. 19.
- a. 1855. Nr. 1. 2. 27. 29. 31. 40. 41. 42. 43. 48. 49. 50. 51. 52. 53.
- a. 1856. Nr. 1. 2. 3. 4. 7. 14. 16. 17. 19. 20. 21. 26. 25. 24. 23. 28. 29. 30.
- a. 1857. Nr. 5. 8—52.
- a. 1858. Nr. 1. 2. 3. 19. 21. 22. 23. 24. 30.
- a. 1859. Nr. 1. 2. 3. 4.
- a. 1860. Nr. 14. 15. 21. 22. 23. 24. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
- a. 1861. Nr. 27. și 42.
- a. 1862. Nr. 6. 7. 10. 17. 25. 28. 33. 36. 39. 40. 42. 44. 45.
- a. 1863. Nr. 1. 25.
 (Plătesc fie care număr cu 10 filerî.)
- 3. „Observatorul“, Barițiu, Sibiu:**
- a. 1881. Nr. 91. 103.
  - a. 1885. Nr. 26. 42. 47. 48. 49. 50. 51. 52.
- 4. „Transilvania“, Sibiu:**
- anul XII 1879—81, cu 3 corône.
  - anul XVIII 1887, cu 3 corône.
  - a. 1888. Nr. 3. 4. 15. 16.
  - a. 1889. Nr. 1. 2. a. 1893. 3. 4. 5.
- 5. „Albina“, Viena:**
- a. 1866. Nr. 30. 38.
  - a. 1867. Nr. 1. 6. 17. 19. 21. 22. 79. 84.
  - a. 1868. Nr. 5. 6. 7. 25. 29. 48. 65. 71. 129. 131.
  - a. 1869. Nr. 50. 58. 68.
  - a. 1870. Nr. 1. 3. 14. 59. 65. 88. 91. 92. 97. 109. 113 a. 1871. Nr. 59.
  - a. 1873. Nr. 89. 93. 94. 101
  - a. 1874. Nr. 71. 87. 88. 91. 93.
  - a. 1875. Nr. 1. 2. 5. 24. 29. 30. 34. 44. 48. 67. 78. 80. 81.
- 6. „Orientul latin“, Brașov.**
- a. 1874. Nr. 24. 25. 26. 27. 34. 55. 61. 62. 63. 64. 65.
  - a. 1875. Nr. 26. 35. 38. 39. 41. 42. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 57. 58. 59. 60. 62. până la fine.
 (Fie-care număr plătesc cu 10 filerî.)
- 7. „Organul Luminații“, Blașiș, 1847,** tot îl plătesc cu 5 corône.
- 8. „Organul național“, Blașiș 1848** Nr. 13. 15. 16.
- 9. „Invățătorul popular“, Blașiș 1848,** Nr. 1—22.
- 10. „Arhivul“, Cipariș 1869.** Nr. 32. 39. 40. fie-care număr cu 20 filerî.
- 11. „Amicul poporului“,** de Sigismund Pop, Budapesta, 1848. Nr. 17. 19. 20—50.
- 12. „Expatriatul“,** fôje de Cesar Boliac Brașov, 1849 au apărut 16 numeri și îi plătesc 3 corône.
- Cine are aceste foi și dorește a-le vinde să se adreseze d-lui **Cornel Nicolescu, în Kécsa, Torontal megye** per Zşombolja, căruiu lipsindu-i le plătesc destul de bine 1—1,976.

ANUNCIURI

(inserțiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei
 administrațiunii. în cazul pu-
 blicării unui anunciu mai mult
 de odată se face scădământ,
 care crește cu cât publicarea
 se face mai de multe ori.

Admi istr. „Gazetei Trans“

„SANTENICUM“

este un renumit **ELEXIN** preparat din ierburi medicale din Italia căldurosă. S'a introdus acum și în Germania

Medicament escelent pentru **întărirea stomacului** cu deosebire mijloc **preservativ** contra suferințelor de stomac, care provin din digestiune grea. Fôrte folositor la suferințe de **slăbiciune, anemie, dureri de cap și stomac, indispoziții, lipsă de apetit** (causat de catar de stomac), constipație, digestiune rea și dureri hemoroidale. (766,9—18.)

Prețul unei sticle 1 cor. 20 bani.

De vinzare se află la farmacia d-lui FRIEDRICH STENNER, la farmacia „la Leu“, în Brașov, și la d-l A. W. LINGNER în Sighișoara.

Representant general: **Friedrich Dillmont, Budapesta.**

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 12.

(Lipit de-depoul de ghetete al D-nului I. Săbădeanu.)

Recomandă Onor. public la casuri de môrte, aședământul său de inmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rënd, cât și cele mai fine, se pot că-păta **cu prețuri ieftine.**

Comisiune și **depou de sicriuri de metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor **sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.**

Depou de **cununii** pentru monumente și **plântici** cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de **marmură**, care **funebre proprii cu 2 și cu 4 cai**, precum și un **car funebru** vênêt, pentru **copii**, precum și cioclii.

Comande întregi se eșcută **prompt și ieftin**, i au asupra-mi și **transporturi de môrți în străinătate.**

La casuri de môrte a se adresa la

E. Tutsek.

ABONAMENTE

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șese luni . . . 12 „	Pe șese luni . . . 20 „
Pe un an . . . . 24 „	Pe un an . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminică:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an . . . . . 4 cor.	Pe an . . . . . 8 fr.
Pe șese luni . . . 2 „	Pe șese luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin
 — mandate postale. —

Domniî cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“

Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
 se pot face ori și când pe timp mai
 îndelungat său lunare.

„Gazeta Transilvaniei“
 cu numărul a 10 fil. se vinde
 la librăria Nic. I. Ciureu și
 la Cronias Nevoșii.